

Oikeusministeriölle

ASIA: LAUSUNTO TYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ JULKISUUSLAIN AJANTASAISTAMISESTA

VIITE: OIKEUSMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖ 12.12.2023 VN /27452/2020

VAV Asunnot Oy kiittää mahdollisuudesta lausua oikeusministeriölle mietinnöstä julkisuuslain ajantasaistamisesta, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Lausunnonantajasta

VAV on Vantaan kaupungin omistama yhtiö, joka rakennuttaa, omistaa ja hallinnoi vuokra-asuntoja. Omistamme Vantaalla 11 000 vuokratonta, joissa asuu joka kymmenes vantaalainen. Rakennutamme uusia asuntokohteita vantaalaisten kasvaviin asuntotarpeisiin.

VAV Asunnot Oy perustettiin vuonna 1986, kun kaupungin vuokratoyhtiöt fuusioitiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Tänä päivänä VAV-konsernin muodostavat emoyhtiö VAV Yhtymä Oy sekä kolme tytäryhtiötä, VAV Asunnot Oy, VAV Palvelukodit Oy ja VAV Hoiva-asunnot Oy.

VAV Asunnot rakennuttaa ja omistaa valtion tukemia ARA-asuntoja, jotka muodostavat enemmistön konsernin asuntokannasta. VAV Yhtymä puolestaan rakennuttaa ja omistaa vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja ja VAV Palvelukodit palvelutaloja. Palvelutalojen asukasvalinnasta ja muusta toiminnasta vastaa Vantaan kaupunki. VAV Hoiva-asunnot ovat Vantaan kaupungin vuokraamia ja asuttamia palvelutaloja.

Lausunto

VAV katsoo, että mietinnössä esitetyllä julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olisi vaikutuksia sen toimintaan yleishyödyllisenä vuokratoyhteisönä.

VAV pitää ongelmallisena, että mietinnössä julkisen hallintotehtävän käsitettä ei ole yksiselitteisesti määritetty.

Syyskuussa 2023 korkotukilakiin (604/2001), lyhyeen korkotukilakiin (574/2016) ja aravarajoituslakiin (1190/1993) lisätyn säännöksen johdosta korkotukivuokra-asuntoihin asukasvalintaa tekevään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta. Lisäksi Perustuslakivaliokunta on katsonut, että asukasvalinta valtion tukemiin vuokra- ja asumisoikeusasuntoihin on julkinen hallintotehtävä (PeVL 5/2021 vp). Voimassa olevan lain mukaan julkisuuslakia sovelletaan siten asukasvalintaan siltä osin kuin siinä käytetään julkista valtaa.

VAV korostaa, että asukasvalinnassa on kyse tosiasiallisesta hallintotoiminnasta, jossa on vaikea tunnistaa julkisen vallan käyttöä. Korkotukilain esitöissä (HE 248/2022) on todettu, että julkisen vallan käyttöä asukasvalinnassa voisi olla esimerkiksi asukasvalinnan soveltamisohjeet.

VAV ei kannata julkisuuslain soveltamisalan laajentamista julkiseen hallintotehtävään kokonaisuudessaan, koska muilta osin asukasvalinnassa on vaikea tunnistaa julkisen vallan käyttöä. VAV ei myöskään kannata julkisen hallintotehtävän määritelmän laajentamista yhteisön muuhun toimintaan, koska yhtiön toiminnassa ei muilta osin ole tunnistettavissa julkisen vallan käyttöä. VAV huomauttaa myös, että julkisuuslain laajentaminen yhtiön muuhun toimintaan tarkoittaisi puuttumista yhteisön lailla säänneltyihin yhteisömuotoa koskeviin perustavaa laatua oleviin periaatteisiin. VAV korostaa, että julkisen hallintotehtävän määritelmä ja laajuus tulee olla lailla yksiselitteisesti määritelty. VAV huomauttaa, että epäselvä oikeustila voisi pahimmillaan johtaa siihen, että se, ketä julkisuuslaki velvoittaa, ei edes tietäisi veloitteesta, sen laajuudesta ja laiminlyöntiin liittyvästä rikosoikeudellisesta seuraamuksesta.

VAV Huomauttaa, että julkisuuslain osittainenkin ulottaminen yhtiön toimintaan aiheuttaisi yhtiölle merkittävää hallinnollisen työtaakan lisääntymistä sekä yhtiön toimintaprosessien tarkastelua ja muuttamista. Koska näiden tarvittavien muutosten tunnistaminenkin on jo merkittävä tehtävä, tarvitsisi yhtiö avukseen ulkopuolista osaamista oman henkilökuntansa lisäksi.

Julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen tarkoittaisi, että tietopyynnöt ulottuisivat huomattavasti suurempaan määrään tietoja kuin tällä hetkellä. Tämä taas todennäköisesti tarkoittaisi myös tietopyyntöjen määrän huomattavaa kasvua.

VAV arvioi, että julkisuuslain soveltaminen yhteisön toimintaan olisi haastavaa. VAV pitää epäselvänä, mitä tietoja asukasvalinnasta tai yhtiön muusta toiminnasta voitaisiin julkisuuslain nojalla antaa. Julkisuuslaista ja muista yhteisön toimintaa osakeyhtiönä ja julkisena hankintayksikkönä säätelevistä laeista saattaisi muodostua yhdessä vaikeasti tulkittava kokonaisuus, jossa oikeaa toimintatapaa saattaisi olla vaikea edes tunnistaa. Tämä olisi erityisen hankala tilanne yhdistettynä siihen, että lakien vastaisesta toiminnasta tulisi

luonnollisesti ikäviä seurauksia vähintään niin yhtiöille kuin sen sopimuskumppaneillekin. Tietopyyntöjen käsittely edellyttäisi salassapito- ja henkilötietosuojasäädösten tulkintaa ja tietojen keräämistä useista erilaisista asianhallintajärjestelmistä. Mitä laajemmin julkisuuslakia yhteisön toimintaan sovellettaisiin, sitä suurempana VAV pitää riskiä siitä, että yksityisten ja yritysten oikeudet niin yksityiselämää koskevien tietojen suojaan kuin toisaalta julkisuuslain mukaiseen tiedonsaantiin saattaisivat vaarantua.

VAV arvioi, että tietopyyntöjen toteuttaminen aiheuttaisi merkittävää lisätyötä, mikä heikentäisi yhteisön kykyä huolehtia ydinliiketoiminnastaan.

VAV arvioi, että tietopyyntöihin vastaaminen aiheuttaisi yhteisölle huomattavaa hallinnollista lisätaakkaa, mikä hidastaisi asukasvalinnan tekemistä ja aiheuttaisi kustannuksia nostoen vuokria ja käyttövastikkeita. VAV huomauttaa, että sen tehtävä on tarjota kohtuuhintaista asumista ja asunnot kohdennetaan asukasvalintaperusteiden mukaisesti asuntoa eniten tarvitseville, pienituloisille ja vähävaraisille.

VAV katsoo, että asukasvalinta on tarkoituksenmukaista hoitaa ARA-asuntoja omistavassa yhteisössä, jotta asukasvalintaprosessi on mahdollisimman sujuva ja hakijoille voidaan tarjota asuntoa nopeasti. Osa tästä sujuvuudesta ja tehokkuudesta voidaan menettää, jos yhteisön ydinliiketoimintaan liittyvää hallinnollista taakkaa lisätään nykyisestä.

VAV muistuttaa, että asukasvalinta on lailla säädeltyä ja valvottua toimintaa. VAV kannattaa hallinnon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä, mutta katsoo, että muistiossa esitetty soveltamisalan laajentaminen ei välttämättä johda tavoiteltuun tai edes tarkoituksenmukaiseen lopputulokseen.

Työryhmän mietinnössäkin todetulla tavalla julkiselle hallintotehtävälle ei ole olemassa yksiselitteistä vakiintunutta määritelmää. VAV huomauttaa, että julkisten hallintotehtävien joukko on laaja ja sisältää hyvin erilaisia tehtäviä, joissa julkisen vallan käytön määrä vaihtelee. Lisäksi toiminta voi olla muulla tavoin säädeltyä ja valvottua. Tästä syystä VAV pitää perusteltuna voimassa olevan lain linjausta, jossa julkisuuslain soveltamisala julkisessa hallintotehtävässä on rajattu julkisen vallan käyttöön. Kuten edellä on selostettu, soveltuisi julkisuuslaki siten ainoastaan asukasvalintaohjeistuksen tosiasialliseen soveltamiseen yhteisössä.

Säännöskohtaiset perustelut

1 luku

6 § Viranomaisen asiakirja

Mietinnön mukaan viranomaisen asiakirjan käsitettä ehdotetaan selkeytettävän voimassa olevan lain tulkinnanvaraisuuden vuoksi sekä ajantasaistettavan vastaamaan nykyaikaista tietojenkäsittelyä. VAV katsoo, että muistiossa esitetty asiakirjan määritelmä on monimutkainen ja sen soveltaminen vaikeaa. Muistion mukaan esimerkiksi eri alustoilla tai tietovarannoissa olevat merkit voisivat muodostaa asiakirjan, jos ne käyttötarkoituksensa perusteella kuuluvat yhteen. VAV katsoo, että tämän soveltaminen voi olla vaikeaa.

6 luku

30 § Salassapidon toteuttaminen

Mietinnössä ehdotetaan uutta pykälää salassapidon toteuttamisesta. Säännöksellä voitaisiin turvata henkilötietojen suojan ja julkisuusperiaatteen yhteensovittaminen yleisen tietosuojaa-asetuksen mahdollistamalla tavalla. VAV pitää erittäin tärkeänä tietosuojan huomioimista julkisuuslain säännöksissä. VAV pitää myös erittäin tärkeänä henkilötietosuojan ja julkisuusperiaatteen yhteensovittamista lainsäädännöllä siten, että mainitun säännöksen soveltaminen olisi yksiselitteistä.

Voimassa olevan lain mukaan se, että asiaan liittyy salassa pidettäviä asiakirjoja, ei ole välttämättä merkinnyt asiarekisterin tunnistetietojen, eli asianosaisen yksilöimiseksi tarpeellisten tietojen salassapitoa.

Mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi salassapidon toteuttamisesta silloin, kun viranomaisen asiakirja sisältää sekä salassa pidettäviä että julkisia tietoja. Asiakirjan osittainen julkisuus voitaisiin toteuttaa poistamalla tai peittämällä annettavasta asiakirjasta salassa pidettävien tietojen sijaan muita tietoja, kuten luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tunnistetiedot. VAV pitää tämän tapaista sääntelyä tarpeellisena julkisuuslain käytännön soveltamisen kannalta.

13.2.2024 Vantaalla,
VAV Asunnot Oy,

Mirka Saarholma
toimitusjohtaja

Lisätietoja: Mirka Saarholma, mirka.saarholma@vav.fi

Allekirjoitustosite

SignSpace-palvelussa tehty allekirjoitus

Päiväys: 2024-02-13 10:31:00 (EET)

Tarkistuskoodi: XD8HXGNML7A6BOC3PHIS1TVB2YGE6D74SQ7P
05OKGIRGAJ84QRYDFGC17KSGRB6PI3K5YP8L4X4VTTGUDBMRL7
63YGV09DZ79BDFWMM210EY7R9ED0VCDQV1151TWTW

 VAV Asunnot Oyn lausunto julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta.pdf (5 sivua)

f350eafbead40693f5ed326ce2b95f284ecbdd75ef500673c66f9d4ad29dbbfff

on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelussa.

Rekisteröity koko nimi: **Mirka Saarholma**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**

Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**

Identiteetin tarjoajan maa: **FI**

Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**

Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Mirka Saarholma

Allekirjoitettu 2024-02-13 10:31:00 (EET)

SignSpace allekirjoituspalvelu

SignSpace® on sähköisen allekirjoittamisen palvelu, jonka tarjoaa SignSpace, Vastuu Group Oy, Business ID 2327327-1, Tarvonsalmenkatu 17 B, 02600 Espoo, Finland.

Tähän dokumenttiin liitetty allekirjoitus on eIDAS asetuksen (N°910/2014) mukainen sähköinen allekirjoitus.

Dokumentin allekirjoittaja(t) on tunnistettu palvelussa seuraavasti:

Pankkitunnistus – Allekirjoittaja identiteetti on varmistettu käyttäen vahvan tunnistautumisen menetelmää. Allekirjoittaja on tunnistautunut allekirjoitustapahtuman yhteydessä Signicat Connect-tunnistuspalveluun pohjoismaisilla pankkitunnuksilla.

Allekirjoituksen autenttisuuden tarkistaminen

SignSpace-palvelu tarjoaa käyttöliittymän sähköisten allekirjoitusten tarkastamiseen. Palvelu on sekä palvelun käyttäjien, että ulkoisten tahojen käytössä. Palvelun avulla vastaanottaja voi varmistua, että hänelle toimitettu allekirjoitettu asiakirjakokonaisuus on alkuperäinen ja muuttumaton. Tarkistuspalvelussa käyttäjän palveluun lataamien tiedostojen eheys tarkistetaan ja näitä verrataan palvelussa tallennettuihin alkuperäisiin tietoihin.

Asiakirjan alkuperäinen versio, joka sisältää kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot, säilytetään SignSpace-palvelussa.

Allekirjoitettaessa asiakirjasta muodostetaan jakeloversio, joka sisältää PDF-muotoisen allekirjoitussivun PDF-dokumentin viimeisenä sivuna tai muun tiedostomuodon tapauksessa erillisenä PDF-tiedostona. Jakeluversion PDF on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelun sähköisellä leimalla.

Jakeluversion PDF:n alkuperäisyys ja muuttumattomuus on varmistettavissa tarkistamalla PDF-tiedoston allekirjoitus. Tarkistaminen voidaan tehdä SignSpace-palvelussa tai käyttäen esimerkiksi Adobe Acrobat Reader-sovellusta.

Kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot ovat saatavissa SignSpace-asiakaspalvelun kautta.

Ohje SignSpace -palvelussa allekirjoitetun asiakirjan tarkistamiseen:

- Tarkistajalla tulee olla käytettävissään allekirjoitettu asiakirja (jakeloversio) sähköisessä muodossa.
- Asiakirja voi olla yksi PDF-tiedosto, jonka lopussa on allekirjoitussivu, tai yhden tai useamman tiedoston ja näihin liittyvän PDF-muotoisen allekirjoitussivun kokonaisuus.
- Tarkistaja avaa <https://site.signspace.com/fi/verifointi> sivuston.
- Tarkistaja lataa palveluun allekirjoitetun asiakirjan allekirjoitussivuineen ja saa tiedon palvelun tekemien tarkistusten tuloksista.

Allekirjoitukseen luottaminen

Allekirjoituksen tarkastamiseen ja turvallisuuteen liittyvät tiedot on kuvattu tarkemmin SignSpace-sivustolla: <https://resources.signspace.com/legal-compliance-fi>.

Tarkempi kuvaus on tarkoitettu myös välitettäväksi tarvittaessa kolmannelle osapuolelle jonka käyttöön sähköisesti allekirjoitettu asiakirja luovutetaan.

signspace

<https://signspace.com/fi>

asiakaspalvelu@signspace.fi

0600 301 339 (1,52 eur/min+pvm, viikonpäivinä 8.00 - 16.00)